

Met ondersteuning, versterking en waardering van 'moeten' naar 'mogen'

Mantelzorgnota 2017 - 2020

Gemeente Venray
Postbus 500
5800 AM Venray

Samengesteld door:
Esther Merlo
Mariska Boon

Inhoud

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Kader en samenhang	4
2.1 Definities	4
2.2 Kader	5
2.3 Wat doen we allemaal al in Venray?	7
2.3.1 Ondersteuning en versterking	8
2.3.2 Waardering	9
2.4 Mantelzorg in cijfers	9
2.5 Ontwikkelingen en trends	9
3 Ondersteuning, versterking en waardering	11
3.1 Ondersteuning en versterking	11
3.1.1 Informatie en advies	11
3.1.2 Emotionele en educatieve ondersteuning	12
3.1.3 (In)formele respijtzorg	13
3.1.4 Betere aansluiting tussen informele ondersteuning (mantelzorg) en professionele ondersteuning	15
3.2 Waardering	15
4 Uitvoeringsagenda	17
5 Randvoorwaarden	20
5.1 Monitoring	20
5.2 Financiën	20

1 Inleiding

Een ander een handje helpen. Er is geen fijner gevoel, toch? Een keertje boodschappen doen of helpen met het invullen van de belastingpapieren. Maar wat als het niet bij een keertje blijft en de hulp dagelijkse gang van zaken wordt? Geeft dat ook voldoening of gaat het tegenstaan? Moet u noodgedwongen 'offers' brengen doordat u mantelzorger bent? Hebt u nog wel tijd voor uzelf of wordt het een verhaal van wegcijferen.

Het doel van de hervorming van de langdurige zorg is onder andere dat mensen langer in hun eigen omgeving kunnen wonen. De zorg en ondersteuning wordt anders georganiseerd. De rol van mantelzorgers en vrijwilligers in de ondersteuning van mensen in hun eigen omgeving wordt groter.

Door de nieuwe verantwoordelijkheden in het sociaal domein kiest de gemeente Venray ervoor ondersteuning zo dicht mogelijk bij de inwoner te organiseren. Dit gebeurt door maatwerkvoorzieningen in de wijk of het eigen dorp te organiseren. Maar ook door wijk- en dorpsbewoners te stimuleren het initiatief te nemen om hun kwetsbare wijk- en dorpsbewoners te ondersteunen. Verder is het doel om met het ondersteuningsaanbod zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de informele zorg en/of mantelzorg die er al is.

Het doel van het mantelzorgbeleid richt zich op het bereiken van het volgende: het versterken van de positie en regie van mantelzorgers, het verlichten van mantelzorg en het beter verbinden van informele en formele ondersteuning en zorg. Dit uit zich in 4 pijlers: informatie & advies, emotionele & educatieve ondersteuning, (in)formele respijtzorg en betere aansluiting tussen informele ondersteuning (mantelzorg) en professionele ondersteuning.

Opbouw nota en leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden verschillende definities van mantelzorg aangegeven maar ook het kader, cijfers en trends & ontwikkelingen en wat er nu al in Venray gebeurt op het gebied van mantelzorgondersteuning. In hoofdstuk 3 wordt per pijler aangegeven wat de wensen en gedachten van de mantelzorgers zijn en welke oplossingen de gemeente Venray daarvoor heeft. In hoofdstuk 4 wordt de uitvoeringsagenda weergegeven. Daarin wordt de planning aangegeven. Wie verantwoordelijk is voor de uitvoering en welk doel we willen bereiken.

2 Kader en samenhang

2.1 Definities

Door de veranderingen in het sociaal domein neemt het aantal mantelzorgers toe. Mensen blijven steeds langer in hun eigen omgeving wonen. Daardoor moet de zorg en ondersteuning anders georganiseerd worden. Hierdoor wordt de rol van mantelzorgers en vrijwilligers bij de ondersteuning van mensen in hun eigen omgeving groter.

Mantelzorgers zijn mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende persoon uit hun omgeving. Dit kan een partner, ouder of kind zijn, maar ook een ander familielid, vriend of kennis. Je bent mantelzorger omdat je een persoonlijke band hebt met degene die zorg nodig heeft. Je kunt dan ook niet zomaar stoppen met mantelzorg. Mantelzorg is overigens een term waarin niet iedere mantelzorger zich herkent. Mensen voelen zich in de eerste plaats partner, vriend, ouder, etc. en geen mantelzorger. Daarnaast heeft iemand ook nog zijn eigen identiteit, hobby's, werk, etc.

Mantelzorg is iets anders dan vrijwilligerszorg. Deze 2 begrippen worden vaak door elkaar gehaald. Toch zijn het verschillende dingen:

- mantelzorg **overkomt** je
- voor vrijwilligerszorg **kies** je

Er zijn verschillende definities van het begrip mantelzorg. In de Wmo2015 wordt de volgende definitie gebruikt: Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Mezzo (een landelijk vereniging die de belangen van mantelzorgers behartigt) hanteert de volgende definitie: Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving in Nederland.

De definitie die gebruikt wordt om in aanmerking te komen voor de Venrayse mantelzorgwaardering is: Mantelzorg is extra zorg die verleend wordt door een familielid, partner, vriend of kennis aan iemand die hulpbehoevend is. Het gaat niet om gebruikelijke zorg en het dient langer dan 3 maanden en minimaal 8 uur per week plaats te vinden.

Echter dé mantelzorger bestaat niet. Een strakke definitie kan mensen uitsluiten van ondersteuning die zorgen voor een hulpvrager en dat wil de gemeente Venray niet.

Gemeente Venray kent geen doelgroepenbeleid. De informatie in deze nota is dan ook op iedere mantelzorger van toepassing. Dus ook voor mantelzorgers waarvan de hulpvrager in een instelling verblijft (voor 2015 werd hier namelijk een onderscheid in gemaakt en konden de mantelzorgers waarvan de hulpvrager in een instelling verblijft van veel ondersteuning en waardering geen gebruik maken) en voor mantelzorgers van kinderen onder 18 jaar. Wel kan de praktijk uitwijzen dat een bepaalde groep mantelzorgers (bijvoorbeeld jonge mantelzorgers, allochtone mantelzorgers, etc.) extra aandacht vragen. Hier wordt op ingespeeld maar vormt geen reden om per doelgroep apart beleid te maken.

2.2 Kader

Een mantelzorger is niet verbonden aan één bepaalde wet maar aan diegene die hij/zij ondersteunt. De hulpvrager kan via verschillende wetten zorg krijgen. Het wettelijk kader is dan ook zeer breed: Wet langdurige zorg (Wlz), Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo2015) en de zorgverzekeringswet. Al deze wetten bieden ook ondersteuning aan de mantelzorger. De gemeente is verantwoordelijk voor uitvoering van de Wmo2015 en de Jeugdwet. Vanuit dit oogpunt wordt naar het onderwerp mantelzorg gekeken.

Wmo2015

In de Wmo2015 is de verplichting opgenomen om in een beleidsplan op te nemen hoe mantelzorgers worden ondersteund, op welke manier de gemeente zorg draagt voor een jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers en algemene voorzieningen te treffen die mantelzorgers ondersteunen.

Jeugdwet

Vanuit de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de hulp aan jeugdigen. Mantelzorgondersteuning valt daar op 2 manieren onder. Beide zijn vormen van respijtzorg (zorg waardoor de mantelzorger tijdelijk ontlast wordt van zijn taak. Dit kan door beroepskrachten of vrijwilligers).

- Als een jeugdige aangewezen is op permanent toezicht. Dit is meer dan "gewoon" ouderlijk toezicht of gebruikelijke ouderlijke zorg. Het tijdelijk ontlasten van ouders/verzorgers is daar een mogelijke uitwerking van.
- Het is mogelijk om de maatwerkvoorziening 'logeren' in te zetten voor jeugdigen ter ontlasting van de persoon die de gebruikelijke zorg of mantelzorg levert.

Wet langdurige zorg

De Wet langdurige zorg (Wlz) is bedoeld voor mensen die permanent intensieve zorg nodig hebben. De Wlz geeft aan dat de mantelzorger bij het gehele traject intensief betrokken moet worden. De hulpvrager kan ervoor kiezen thuis te blijven wonen en daar de zorg te krijgen. De

mantelzorgers speelt hierin een grote rol. Vanuit de Wlz kan men in aanmerking komen voor respijtzorg in de vorm van 'logeren' (ter ontlasting van de mantelzorgers).

Zorgverzekeringswet

De zorgverzekeringswet is een verplichte basisverzekering voor iedereen die woont of werkt in Nederland. In de basisverzekering is geen vergoeding opgenomen voor mantelzorgondersteuning. De meeste verzekeringen bieden wel aanvullende verzekeringen met daarin mantelzorgondersteuning in de vorm van mantelzorgcursussen, mantelzorgvervanging en een mantelzorgmakelaar.

Collegeprogramma 2014 – 2018, gemeente Venray

In het collegeprogramma 'Leven', deelprogramma 'Zorg en ondersteuning' wordt aangegeven dat de kern van 'zorg dichtbij' is dat inwoners zich inzetten voor elkaar, op basis van solidariteit. Meer ondersteuning en minder zorg. We gaan daarvoor beleid ontwikkelen voor mantelzorg passend bij de transformatie en gebaseerd op de vastgestelde beleidskaders en beleidsplannen 3 D's. Dit doen we in overleg met inwoners en partners.

Kadernota Wmo 2015 – 2017 'Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij'

Wij willen mantelzorgers ondersteunen, zodat zij niet overbelast raken en hun taak kunnen volhouden. Het ondersteunen van de mantelzorgers omvat de volgende pijlers:

- informatie en advies
- emotionele en educatieve ondersteuning
- (in)formele respijtzorg (vanuit de preventiegedachte actief beleid richting het promoten van respijtvorzieningen)
- betere aansluiting tussen informele ondersteuning (mantelzorg) en professionele ondersteuning

De gemeente stimuleert initiatieven van vrijwilligers die mantelzorgers tijdelijk verlichten van hun zorgtaak, zodat die even tijd voor zichzelf hebben. Het ondersteunen van mantelzorgers is gericht op het zoveel als mogelijk voorkomen van het inzetten van professionele zorgverleners en opname in een instelling. Maar waar professionele inzet nodig is, is dit altijd mogelijk. Er moet een goede balans zijn tussen de werkzaamheden van de mantelzorgers, de inzet van een vrijwilliger en professionele ondersteuning.

Verder vinden wij vanuit de preventiegedachte de voorziening 'logeren' belangrijk. Met als doel (verdere) overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Het 'logeren' is in onze ogen een belangrijke respijtvorziening.

Klant tevredenheidsonderzoek Wmo

Jaarlijks is de gemeente verplicht een klanttevredenheidsonderzoek te houden over een thema binnen de Wmo. In 2012 én 2013 heeft een onderzoek plaats gevonden naar de

ervaringen van mantelzorgers binnen de gemeente Venray. Door de mantelzorgers is aangegeven dat de volgende aspecten het mantelzorgen belastend maken:

- financiën: er worden bijvoorbeeld extra reiskosten gemaakt. Een achteruitgang in inkomen omdat mantelzorgen en werken moeilijk te combineren is.
- continue verantwoordelijkheid: mantelzorgers geven aan er altijd te moeten zijn.
- erkenning: de meeste mantelzorgers willen graag enige vorm van erkenning. In een financiële tegemoetkoming of in waardering uit omgeving of familie.
- samenwerking met professionele zorgverleners: de mantelzorgers wil graag serieus genomen worden door de professional.

2.3 Wat doen we allemaal al in Venray?

Gemeente Venray wil mantelzorgers ondersteunen en waarderen, zodat zij zich erkend en herkend voelen, niet overbelast raken en 'hun taak' kunnen volhouden. Het Steunpunt Mantelzorg van de gemeente geeft hier grotendeels uitvoering aan. Het steunpunt wordt bemenst door medewerkers van Synthese. Overigens zijn er nog veel meer instellingen/bedrijven die voorzieningen voor mantelzorgers aanbieden. Hieronder worden alleen de voorzieningen genoemd die op de één of andere manier door de gemeente worden ondersteund.

2.3.1 Ondersteuning en versterking

Het ondersteunen en versterken gebeurt op verschillende manieren:

Informatie/advies en emotionele ondersteuning

Denk aan praktische ondersteuning als informatie over regelingen en voorzieningen, maar ook het bieden van een luisterend oor. Er is dinsdagmiddag en donderdagochtend vrije inloop bij de gemeente mogelijk. Verder op afspraak bij inwoners thuis of in het gemeentehuis. Ook wordt enkele keren per jaar een nieuwsbrief naar mantelzorgers verstuurd. 1 keer per maand is hetzheimercafé geopend. Dit café is bedoeld voor inwoners met dementie en hun mantelzorgers.

Contactgroepen waar lotgenotencontact centraal staat

Mantelzorgers ontmoeten elkaar een keer per maand. Het zijn zelfstandig draaiende groepen waarbij de professional enkel waar nodig een faciliterende en ondersteunende rol heeft.

Trainingen/bijeenkomsten voor mantelzorgers

Bijvoorbeeld een bijeenkomst over tiltechniek. Het doel is tweeledig: kennis vergaren en lotgenotencontact. Een ander voorbeeld is de training 'Blijf in balans groep' vanuit welzijnsorganisatie Synthese in samenwerking met Steunpunt Mantelzorg. Twee keer per jaar wordt deze cursus, specifiek voor mantelzorgers, gegeven. Thema's als grenzen bewaken en belasting-ontspanning komen aan bod.

Preventieve huisbezoeken

Om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen vinden preventieve huisbezoeken plaats. Uit ervaring blijkt dat mantelzorgers niet of te laat aan de bel trekken. Preventieve huisbezoeken afleggen is een manier van werken waarbij direct contact gemaakt wordt met de mantelzorgers. Tijdens het huisbezoek wordt eventuele overbelasting gesignaleerd en wordt informatie en advies gegeven over de ondersteuningsmogelijkheden.

Respijtvorzieningen

Het verlenen van mantelzorg is allerm minst vrijblijvend en vaak intensief en langdurig van aard. Willen mantelzorgers ook op lange termijn en in toenemend zware omstandigheden blijven functioneren, dan is het belangrijk te voorkomen dat zij overbelast raken. Dat kan onder andere door bijvoorbeeld de zorg (tijdelijk) over te nemen als die te zwaar wordt. Wij noemen dat respijtzorg. Vormen van respijtzorg zijn logeren (bijvoorbeeld logeerhuis kapstok). Maar ook dagbesteding, een professionele of informele 'oppas' aan huis, het overnemen van huishoudelijk werk of een lotgenotencontact kan een respijtvorziening zijn. Verder bieden de trajectbegeleiders hulp bij dementie ondersteuning aan de mantelzorgers bij het regelen van hulp/zorg. Uiteindelijk bepaalt de mantelzorgers wat hem of haar het meest ontlast. Dit voorkomt dat de mantelzorgers overbelast raakt, zodat de zorgbehoevende langer thuis kan blijven wonen.

2.3.2 Waardering

Naast ondersteuning vindt de gemeente Venray het ook erg belangrijk dat mantelzorgers voor hun inzet gewaardeerd worden. Op dit moment worden mantelzorgers gewaardeerd in de vorm van:

Mantelzorgwaardering

In de vorm van een geldbedrag van €65,00 op jaarbasis.

Een mantelzorgcomplimentenpas

Deze pas is in samenwerking met het Ontzorgteam ontwikkeld. Deze pas biedt voordeel en speciale acties aan de mantelzorger én de hulpvrager bij talrijke lokale en regionale ondernemers en organisaties.

Een mantelzorgbrunch

Rond de dag van de mantelzorger organiseert het Steunpunt Mantelzorg in samenwerking met de Rotary een brunch voor mantelzorgers.

2.4 Mantelzorg in cijfers

Eén op de drie Nederlanders geeft informele hulp (mantelzorg of vrijwillige hulp). In Nederland zijn 4 miljoen mantelzorgers, daarvan helpen 610.000 mensen langer dan drie maanden en meer dan 8 uur per week. Eén op de 10 mantelzorgers is zwaar belast. Eén op de zes werkenden is mantelzorger. Vijf op de zes mantelzorgers tot 65 jaar combineert de zorg voor de hulpvrager met een betaalde baan. 58% van de mantelzorgers is vrouw. 10% van de mantelzorgers heeft last van verlegenheid om te vragen. 12% van de kinderen en jongeren tussen 5 en 24 jaar groeit op met een chronisch zieke huisgenoot (Bron: Mezzo voor mantelzorgers).

Voor Venray zou dit betekenen dat ongeveer 1550 inwoners langer dan 3 maanden en meer dan 8 uur per week mantelzorg verlenen. En dat ongeveer 155 mantelzorgers in Venray zwaar belast zijn. De gemeente Venray heeft in 2016 723 mantelzorgwaarderingen gegeven.

2.5 Ontwikkelingen en trends

Met de komst van de Wmo 2007 is de positie van de mantelzorger in beweging gekomen. Voor die tijd waren er wel mantelzorgers maar de overheid gaf hier geen aandacht aan. Van enige vorm van waardering, ondersteuning was geen sprake. Met de komst van de Wmo2015 en de Wlz is de positie van de mantelzorger steeds steviger geworden. De mantelzorger is een waardevol onderdeel van de situatie van de hulpvrager met daarbij de professionele ondersteuner.

De komende tijd zet de rijksoverheid in op integraal beleid. Hierbij gaat het erom dat mantelzorg, meer inclusief, vanuit een levensbrede context wordt benaderd. Dat vraagt om verdere aandacht voor:

- de combinatie mantelzorg en werk;
- de financiële positie van de mantelzorgers;
- voor de opleidingen van professionals;
- voor de wijze waarop de woonsituatie het verlenen van mantelzorg makkelijker maakt en;
- voor de veelzijdige technisch innovaties om cliënten en mantelzorgers bij te staan.

Een andere trend is dat we een toename zien bij de vraag naar respijtzorg in Venray. Er wordt meer gebruik gemaakt van de maatwerkvoorzieningen 'logeren' en deelname aan de dagvoorziening. Ook wordt vaker de voorziening huishoudelijk werk ingezet bij de mantelzorger. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- het scheiden van wonen en zorg, opname in een instelling is niet meer 'gewoon'. Inwoners blijven steeds langer thuis wonen en worden thuis verzorgd. Hierdoor wordt meer gevraagd van de omgeving.
- zorg wordt dichterbij de inwoners georganiseerd, dus makkelijker toegankelijk.
- de transformatie van het sociaal domein, minder bemoeienis van de rijksoverheid, meer lokale sturing én de inwoner centraal en zelfredzaam.
- demografische ontwikkelingen, het aantal ouderen neemt toe en die worden ook steeds ouder. Het aantal jongeren neemt af.

Doordat ouderen steeds ouder worden komt hierdoor ook meer dementie voor. 50% van de 85-plussers krijgt te maken met dementie (Bron: Alzheimer Nederland). Op dit moment is een werkgroep in samenwerking met de gemeente bezig om van de gemeente Venray een dementievriendelijke gemeente te maken. Hierbij is ook nadrukkelijk aandacht voor de positie van mantelzorgers. Volgens onderzoek zijn bij iedere persoon met dementie gemiddeld 3 mantelzorgers betrokken. Venray dementievriendelijk zet zich ervoor in dat het meedoen aan de samenleving voor zowel de persoon met dementie als de mantelzorger mogelijk blijft en wordt. Dit vraagt om draagvlak en betrokkenheid binnen de Venrayse gemeenschap. Het begint bij bewustwording, herkenning en erkenning. Venray dementievriendelijk zet dit proces in gang en biedt vervolgens handvatten hoe om te gaan met mensen met dementie en het blijven betrekken van de mantelzorger bij het maatschappelijk leven.

Grote ontwikkelingen zijn te verwachten met betrekking tot digitalisering/technologie. Bijv. het op afstand in de gaten houden van de hulpvrager. Het via skype contact opnemen met de hulpvrager. Binnenkort start in Venray een pilot met de dementia-app. Dit is een app speciaal bedoeld voor inwoners met dementie en hun mantelzorgers (ter ontlasting van de mantelzorgers).

3 Ondersteuning, versterking en waardering

Geen enkele mantelzorgsituatie is hetzelfde. De behoefte aan ondersteuning, versterking en waardering is dan ook voor iedere mantelzorger anders. Om toch enigszins aan de verschillende behoeftes te voldoen zijn als uitgangspunten de pijlers genomen zoals in de Wmo kadernota 'Iedereen telt mee, doet mee en draagt bij' zijn beschreven. Hoe we hiermee om willen gaan in Venray en welke ondersteuning/versterking wij hierin willen bieden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de meest voorkomende en/of opvallendste opmerkingen die gemaakt zijn door mantelzorgers tijdens een bijeenkomst specifiek gericht op de pijlers. De waardering wordt als apart item behandeld.

De vier pijlers:

Informatie en advies
 Emotionele en educatieve ondersteuning
 (In)formele respijtzorg
 Betere aansluiting tussen informele ondersteuning (mantelzorg) en professionele ondersteuning

3.1 Ondersteuning en versterking

3.1.1 Informatie en advies

Goede informatie vergroot de toegankelijkheid tot ondersteuning en versterking van de mantelzorger. Het moet aansluiten bij het zorg- en leefpad van de mantelzorger en hulpvrager. Het is belangrijk dat de professionals op de hoogte zijn van alle informatie; zij komen tenslotte bij de hulpvragers thuis en treffen hierbij vaak de mantelzorger. Hieronder een aantal opmerkingen die mantelzorgers over deze pijler hebben gemaakt.

Mogelijkheden onderzoeken of mantelzorger toegang heeft tot alle info; geen pc
 Informatie en advies is de basis om mensen vooruit te helpen
 Zoekt pas als het te veel wordt
 Huisarts speelt in advisering een belangrijke rol
 Professionele hulpverleners moeten ook informeren en adviseren
 Van wie verwachten wij wie ons informeert: Synthese, huisarts, groene kruis, Wmo
 Bewustzijn dat men mantelzorger is; wat zijn de mogelijkheden voor ondersteuning?
 Aandacht voor het informeren van de 'niet-mantelzorger'
 Bekendheid van mantelzorgsteunpunt; vraagt blijvende aandacht; laagdrempelig

Uitgangspunt:

De gemeente Venray zorgt voor het nog sterker en beter toegankelijk maken van informatie en advies met betrekking tot mantelzorg.

Hoe gaat de gemeente Venray dit doen?

- Meer aandacht besteden aan de mantelzorger tijdens het keukentafelgesprek.
- Mantelzorg apart item maken op de digitale sociale kaart.
- Mantelzorgsteunpunt contacten laten leggen met scholen, huisartsen, vindplek allochtonen, aanbieders als thuiszorgaanbieders, zorgboeren, ggz aanbieders, transferverpleegkundige, etc..
- Mantelzorgsteunpunt nog meer in positie brengen als hét loket voor al uw vragen over mantelzorg (en niet alleen voor mantelzorgers maar voor iedereen ook bijv. voor werkgevers en professionele ondersteuning).
- Communicatieplan opstellen om het begrip mantelzorg en de daarbij horende mantelzorgondersteuning nog meer en structureel onder de aandacht te brengen (actief en herhaaldelijk informeren werkt).
- Mantelzorg onder de aandacht brengen bij werkgevers.
- Vergroten van het maatschappelijk bewustzijn over mantelzorg (een mantelzorger voelt zich ondersteund en erkend ook door maatschappelijke waardering en ondersteuning. Iedereen in de samenleving heeft oog voor de impact die het verlenen van mantelzorg op mensen heeft).
- Realiseren van een gidsfunctie die mantelzorgers wegwijs maakt in de ondersteuningsmogelijkheden en wetgeving (via pilot dementia app).
- Mantelzorgsteunpunt aansluiting laten vinden bij wijkteam/zichtbaarheid in de wijken.
- Meer informatie/advies functie bij voorzieningen (dagopvang, logeerhuis,zheimercafe, huisartsen, scholen, gezinscoaches, etc.).
- Meer de samenwerking zoeken met de zorgverzekeraars en de Wlz.

3.1.2 Emotionele en educatieve ondersteuning

Iedere mantelzorger heeft behoefte aan een luisterend oor. Dit luisterend oor wordt vaak gevonden bij familie en bekenden. Maar heel vaak is het gemakkelijker om met gelijkgestemden over het mantelzorgen te praten.

Ook kunnen mantelzorgers gebaat zijn bij voorlichting en training. De educatie kan gericht zijn op zorg en ziekte maar ook op de mantelzorger zelf. Hieronder een aantal opmerkingen die mantelzorgers over deze pijler hebben gemaakt.

Mantelzorgers kunnen zich organiseren/netwerken info uitwisselen; elkaar helpen

Groter sociaal netwerk

Mantelzorgers moeten elkaar kennen/ontmoeten

Risico op isolement; voorstel maatjes buddy's

Gaat verder dan verhaal kwijt kunnen

Inzicht in ziekteverloop; ervaringsdeskundige of professional

'Beschermd' groep; kunt vertellen wat je wilt

Tips ophalen; hoe om te gaan met hulpvrager?

Uitgangspunt:

De gemeente Venray faciliteert de mogelijkheid dat mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten en van elkaars ervaringen kunnen leren.

Hoe gaat de gemeente Venray dit doen?

- Laagdrempelige themabijeenkomsten organiseren op de 'vindplek' van de mantelzorgers.
- De lotgenotencontactgroepen in stand houden.
- Thema bijeenkomsten organiseren specifiek gericht op jonge mantelzorgers (bijv. 'ik heb een bijzondere broer of zus', maatjesproject, etc.)
- Mantelzorgers (als ervaringsdeskundigen) themabijeenkomsten laten verzorgen voor mantelzorgers (i.s.m. Match?).
- Organiseren van een Mantelzorgcafé waar ontmoeting en informatieverstrekking centraal staat.
- Verbinding versterken tussen sociaal netwerk en wijkteam. Het wijkteam kan hierdoor verbindingen leggen met andere wijk- en dorpsbewoners die iets voor de mantelzorgers kunnen betekenen.

3.1.3 (In)formele respijtzorg

Respijtzorg is tijdelijke en volledige overname van de zorg van een mantelzorgers met het doel om die mantelzorgers even vrijaf te geven en op adem te laten komen. Uit onderzoek blijkt dat wanneer één van de werkzame elementen (o.a. het aanbod van de respijtzorgvoorziening moet passend en vertrouwd zijn maar ook veilig en verantwoord) van respijtzorg ontbreekt, bijvoorbeeld de toegankelijkheid van of de kennis over respijtzorg, verhoogt dat voor de mantelzorgers de drempels naar respijtzorg en wordt ondersteuning die wellicht gewenst is niet gebruikt. Ook blijkt dat respijtzorg beter preventief ingezet kan worden om overbelasting te

voorkomen dan dat de overbelaste mantelzorger op zoek moet naar respijtzorg terwijl het te laat is.

Het houden van intake- en kennismakingsgesprekken in de thuissituatie bij de hulpvrager verlaagt de drempel tot respijtzorg. Ook erkenning voor het perspectief van de mantelzorger, die de situatie zowel zwaar als zinrijk kan beoordelen, draagt bij aan het verlagen van drempels. Hieronder een aantal opmerkingen die mantelzorgers over deze pijler hebben gemaakt.

Liever iemand die ze kennen; informeel en formeel afhankelijk van dagdeel of welke wens de mantelzorger heeft
 Professionele respijtzorg heeft mantelzorger niet juist ontlast; bijv. men moet zelf medicijnen toedienen
 Incidenteel en structureel nodig
 Weinig tijd om elkaar te vinden; wel behoefte
 Onbekendheid mogelijkheden; goede sociale kaart
 Er even uit kunnen
 Burenhulp
 Wat zijn de mogelijkheden?

Uitgangspunt:

De gemeente Venray gaat meer bekendheid geven aan respijtzorg. Zowel aan de informele respijtzorg als respijtzorg in de vorm van een maatwerkvoorziening.

Hoe gaat de gemeente Venray dit doen?

- Bij nog meer bekendheid geven aan respijtzorg (logeerhuis, dagvoorziening, informele zorg, etc.) gebruik maken van sleutelfiguren (wijkteam, wijkverpleegkundige, huisarts). Maatwerk (persoonlijke situatie van de mantelzorger) verrichten dus samen met de mantelzorger kijken wat nodig is (dat hoeft dus niet in het lijstje van voorzieningen te staan). Alleen mogelijk wanneer er aandacht is voor de diversiteit in de vraag naar en het aanbod van respijtzorg.
- Meer aandacht besteden aan de mantelzorger tijdens het keukentafelgesprek. Ook alleen een keukentafelgesprek met de mantelzorger (vragen wat de hulpvrager nodig heeft).
- Mogelijkheden voor respijtzorg in kaart brengen. Respijt is maatwerk en staat niet per definitie gelijk aan logeren.
- Beeldvorming respijtzorg; uit onderzoek blijkt dat professionals vanuit hun positie een grote invloed hebben op het acceptatieproces; en kunnen de stap naar respijtzorg 'legitimeren'.
- Respijtzorg door vrijwilligers versterken.

- Alertheid medewerkers steunpunt, wmo-consulenten en andere samenwerkingspartners verhogen zodat overbelasting voorkomen kan worden (preventief).
- Ondersteunen van de mantelzorgers met maatwerkvoorzieningen.

3.1.4 Betere aansluiting tussen informele ondersteuning (mantelzorg) en professionele ondersteuning

In veel situaties waar een mantelzorgers aanwezig is wordt ook gebruik gemaakt van professionele ondersteuning. Samen met de cliënt wordt gewerkt aan kwaliteit van leven met goede zorg. Soms gaat samenwerken en goed contact niet vanzelf. Voor iedereen binnen de professionele ondersteuning is het belangrijk om te bedenken hoe je contact maakt met mantelzorgers en ervoor zorgen dat de mantelzorgers zich gehoord en gewaardeerd voelt. Hieronder een aantal opmerkingen die mantelzorgers over deze pijler hebben gemaakt.

Aansluiting tussen WLZ en thuis; wat zijn de mogelijkheden

Zorg op maat; een mantelzorgers met partner of kind in een instelling dat enkele dagen naar huis komt

Bewaken wat doet de mantelzorgers en wat doet de professional; mantelzorgers moet zijn grens bewaken

Professional is veel bezig met papieren rompslomp, informele zorg neemt het over

Coördinatoren een rol laten spelen

Notitieschrift; afstemming professional en informele zorg

Uitgangspunt:

De gemeente Venray versterkt de verbinding tussen de mantelzorgers en de professional en laat hierbij de mantelzorgers leidend zijn.

Hoe gaat de gemeente Venray dit doen?

Om te bepalen hoe de gemeente Venray bovenstaand uitgangspunt tot uitvoering kan brengen is het noodzakelijk om te inventariseren wat er op dit moment op dit gebied al gebeurt. De eerste stap is dan ook om dit te inventariseren. Belangrijk is in ieder geval dat hierbij de mantelzorgers en de informele zorg wordt betrokken.

3.2 Waardering

De gemeente Venray vindt het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers belangrijk. Hiervoor bestond tot en met 2014 de landelijke regeling 'Mantelzorgcompliment'. Vanaf 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de waardering van mantelzorgers van hulpvragers woonachtig in hun gemeente. Het waarderen van de inzet van mantelzorgers zorgt voor het gevoel van erkenning bij de mantelzorgers. Ook geeft het de gemeente een beeld van het aantal

mantelzorgers. Zoals al aangegeven in paragraaf 2.3 zijn er op dit moment 3 manieren waarop een mantelzorger gewaardeerd wordt. Een mantelzorger kan gebruik maken van alle drie de waarderingen.

“Zoveel mensen, zoveel wensen” is van toepassing op de manier waarop de mantelzorgwaardering vorm gegeven zou moeten worden. Aan verschillende groepen mantelzorgers is op verschillende momenten gevraagd op welke manier zij gewaardeerd zouden willen worden voor hun ‘werk’ als mantelzorger. Hierop zijn verschillende antwoorden gekomen zoals kortingsbonnen, een geld bedrag, een cadeaubon, een bloemetje, organiseren van een activiteit, etc.

Uitgangspunt:

De gemeente Venray wil haar mantelzorgers op een gepaste manier waarderen. Dit dient 2 doelen:

- erkenning van de inzet van mantelzorgers;
- het in beeld krijgen van de mantelzorgers.

Hoe gaat de gemeente Venray dit doen?

- Een keuzemenu opstellen waarin verschillende vormen van waardering wordt aangeboden. Te denken valt aan respijt-arrangementen (bv gratis een nacht ‘logeren’), een cadeaubon van de schouwburg, mantelzorgcomplimentenpas, geldbedrag, mantelzorgwaarderingsmarkt, etc.

4 Uitvoeringsagenda

In onderstaande tabellen wordt per uitgangspunt aangegeven wie dit gaat uitvoeren en wanneer.

De gemeente Venray zorgt voor het nog sterker en beter toegankelijk maken van informatie en advies met betrekking tot mantelzorg.		
Wat	Wie	Wanneer
Meer aandacht besteden aan de mantelzorger tijdens het keukentafelgesprek	Kwaliteitsmdw Wmo	2017
Mantelzorg apart item maken op de digitale sociale kaart	Beleidsuitvoerend mdw i.s.m. communicatie	2017
Mantelzorgsteunpunt contacten laten leggen met scholen, huisartsen, vindplek allochtonen, aanbieders als thuiszorgaanbieders, zorgboeren, ggz aanbieders, transferverpleegkundige, etc.	Mdw mantelzorgsteunpunt	2017
Mantelzorgsteunpunt nog meer in positie brengen als hét loket voor al uw vragen over mantelzorg	Beleidsuitvoerend mdw i.s.m. communicatie	2017
Communicatieplan opstellen	Beleidsuitvoerend mdw i.s.m. communicatie	2017
Mantelzorg onder de aandacht brengen bij werkgevers	Extern bedrijf	2017
Vergroten van het maatschappelijk bewustzijn over mantelzorg	Mdw mantelzorgsteunpunt	2018
Realiseren van een gidsfunctie die mantelzorgers wegwijs maakt in de ondersteuningsmogelijkheden en wetgeving (via pilot dementia app).	Beleidsuitvoerend mdw	2017
Mantelzorgsteunpunt aansluiting laten vinden bij wijkteam/zichtbaarheid in de wijken	Mdw mantelzorgsteunpunt	2017
Meer informatie/advies functie bij voorzieningen	Mdw mantelzorgsteunpunt	2018
Meer de samenwerking zoeken met de zorgverzekeraars en de Wlz	Beleidsuitvoerend mdw	2018

De gemeente Venray faciliteert de mogelijkheid dat mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten en van elkaars ervaringen kunnen leren.		
Wat	Wie	Wanneer
Laagdrempelige themabijeenkomsten organiseren op de 'vindplek' van de mantelzorger	Mdw mantelzorgsteunpunt	2018

De lotgenotencontactgroepen in stand houden	Mdw mantelzorgsteunpunt	2017
Thema bijeenkomsten organiseren specifiek gericht op jonge mantelzorgers	Mdw mantelzorgsteunpunt	2017
Mantelzorgers (als ervaringsdeskundigen) themabijeenkomsten laten verzorgen voor mantelzorgers	Mdw mantelzorgsteunpunt i.s.m. Match?	2018
Organiseren van een Mantelzorgcafé	Mdw mantelzorgsteunpunt	2017
Verbinding versterken tussen sociaal netwerk en wijkteam	Mdw mantelzorgsteunpunt	2018

De gemeente Venray gaat meer bekendheid geven aan respijtzorg. Zowel aan de informele respijtzorg als respijtzorg in de vorm van een maatwerkvoorziening.

Wat	Wie	Wanneer
Bij nog meer bekendheid geven aan respijtzorg gebruik maken van sleutelfiguren	Beleidsuitvoerend mdw	2017
Meer aandacht besteden aan de mantelzorgers tijdens het keukentafelgesprek. Ook alleen een keukentafelgesprek met de mantelzorgers	Kwaliteitsmedewerker Wmo	2017
Ondersteunen van de mantelzorgers met maatwerkvoorzieningen	Kwaliteitsmedewerker Wmo	2017
Alertheid medewerkers steunpunt, wmo-consulenten en andere samenwerkingspartners verhogen zodat overbelasting voorkomen kan worden (preventief)	Beleidsuitvoerend mdw	2017
Respijtzorg door vrijwilligers versterken	Beleidsuitvoerend mdw	2018
Mogelijkheden voor respijtzorg in kaart brengen	Beleidsuitvoerend mdw	2017
Beeldvorming respijtzorg	Beleidsuitvoerend mdw	2018
Maatwerk verrichten dus samen met de mantelzorgers kijken wat nodig is	Beleidsuitvoerend mdw	2018

De gemeente Venray versterkt de verbinding tussen de mantelzorgers en de professional en laat hierbij de mantelzorgers leidend zijn.

Wat	Wie	Wanneer
Om te bepalen hoe de gemeente Venray bovenstaand uitgangspunt tot uitvoering kan brengen is het noodzakelijk om te inventariseren wat er op dit moment op dit gebied al	Beleidsuitvoerend mdw	2018

gebeurt. De eerste stap is dan ook om dit te inventariseren. Belangrijk is in ieder geval dat hierbij de mantelzorg en de informele zorg wordt betrokken		
--	--	--

De gemeente Venray wil haar mantelzorgers op een gepaste manier waarderen. Dit dient 2 doelen:

- erkenning van de inzet van mantelzorgers;
- het in beeld krijgen van de mantelzorgers.

Wat	Wie	Wanneer
Een keuzemenu opstellen waarin verschillende vormen van waardering wordt aangeboden	Beleidsuitvoerend mdw	2017

5 Randvoorwaarden

5.1 Monitoring

Het is belangrijk om te monitoren of de uitwerking van de uitgangspunten behaald worden daarom wordt ieder half jaar samen met de uitvoerenden en de mantelzorgers bekeken hoe de stand van zaken is.

5.2 Financiën

De kosten van het tot uitvoering brengen van de uitgangspunten moeten passen binnen het huidige budget wat beschikbaar is voor mantelzorgondersteuning.

CONCEPT